

7/4494

T.C.  
DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : B.02.0.003/ 01-3147

26/082008

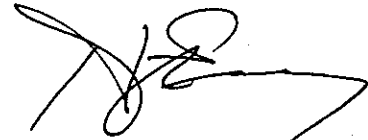
Konu : 7/4494 esas sayılı  
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) TBMM Başkanlığının 25/07/2008 tarihli, KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4494-7983/16725 sayılı yazısı.  
b) Başbakanlığın 28/07/2008 tarihli, B.02.0.KKG.0.12/106-85-11/3301 sayılı yazısı.

İlgi yazı eki Adana Milletvekili Sayın Recai YILDIRIM tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/4494 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığının 19/08/2008 tarihli, B.02.1.DPT.0.08.05-29/3247 sayılı yazısı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.



**Nazım EKREN**  
Devlet Bakanı

ve  
Başbakan Yardımcısı

EK: DPT yazısı ve eki (3 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:  
TBMM Başkanlığına

Bilgi:  
Başbakanlığa



T.C.  
BAŞBAKANLIK  
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI MÜSTEŞARLIĞI  
İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü

SAYI : B.02.1.DPT.0.08.05 - 29

KONU : Yazılı Soru Önergesi

19 AĞU 2008

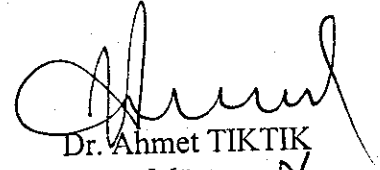
**DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA**  
(Sayın Nazım EKREN)

İlgi : 29.07.2008 tarih ve B.02.0.003/2784 sayılı Evrak Akış ve Talimat Formu ile Müsteşarlığımıza sevk edilen Başbakanlığın 28.07.2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-85-11/3301 sayılı yazısı ve eki 10.07.2008 tarih ve 4494 sayılı yazılı soru önergesi

İlgi'de kayıtlı yazıda, Adana Milletvekili Sayın Recai YILDIRIM tarafından Sayın Başbakanımıza tevcih edilen yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesine ilişkin hazırlanan cevaplar ekte yer almaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

  
Dr. Ahmet TIKTIK  
Müsteşar

EK :  
4494 Sayılı Yazılı Soru Önergesi Kapsamında İletilen Sorular ve Cevaplar (2 Sayfa)

|                                           |            |
|-------------------------------------------|------------|
| Devlet Bakanı ve<br>Başbakan Yardımcılığı |            |
| Tarih                                     | 20/08/2008 |
| Sayı                                      | 3081       |

## 4494 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ KAPSAMINDA İLETİLEN SORULAR VE CEVAPLAR

### SORULAR :

Adana 2 milyona yakın nüfusu, iklimi, ulaşım imkanları, verimli toprakları ile özellikle başka illerdeki fakir fukara halkın ilk göç ettiği, yaşam umudu bulduğu bir metropoldür.

Yine Adana, Kurtuluş Savaşımıza esin kaynağı olan, yerli sanayimizin ilk temellerinin atıldığı, sanat ve kültürde vazgeçilmez önemli konuma sahip bir ilimizdir. Ancak böylesine özellikleri bünyesinde barındıran Adana son yıllarda hükümetinizce ihmal edilmektedir.

Bu ihmal edilmişliklerin başında ise kamu yatırımları gelmektedir. Şöyle ki; Adana kamu yatırımlarında 2001 yılında 5. sırada, 2002 yılında 3. sırada iken 2003'te birden 27. sıraya itilmiştir. 2006 yılında ise 15. sıraya gerilemiştir.

Bu bilgiler çerçevesinde;

- 1- Adana kamu yatırımlarında 2002'den sonra neden birden gerilere itilmiştir?
- 2- Bunun haklı bir gerekçesi var mıdır?
- 3- Varsa Adanalı vatandaşlarımıza nasıl izah edeceksiniz?

### CEVAPLAR :

Yıllık Yatırım Programları; Uzun Vadeli Strateji, Kalkınma Planları, Yıllık Programlar ve kamu yatırım önceliklerinin belirlendiği Yüksek Planlama Kurulu Kararlarında yer alan öncelikler çerçevesinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanan ve Başbakanlık tarafından kuruluşlara duyurulan yatırım programı hazırlama esasları genelgelerinde belirtilen sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Kamu kaynaklarından finanse edilecek kamu yatırım projelerini kapsayan Yatırım Programındaki ödenek tahsisleri il bazında değil kuruluş ve proje bazında yapılmaktadır. Bununla beraber, Yatırım Programları hazırlanırken sektörel ve proje bazındaki öncelikler yanında; kalkınmada öncelikli illerde, doğal afet yaşanan illerde ve bölgesel gelişme planları kapsamında yer alan illerde yer alan projeler göz önünde bulundurulmaktadır.

Kamu yatırımı denildiğinde, genel ve özel bütçeli kuruluşların, döner sermayeli kuruluşların, sosyal güvenlik kuruluşlarının, kamu iktisadi teşebbüslerinin, fonların, İller Bankasının ve özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların yaptığı yatırımlar yanında belediye yatırımları da anlaşılmaktadır. Bu sayılanlardan belediyeler hariç diğer kuruluşların projeleri, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca onaylanır ve Yılı Yatırım Programlarında yayımlanır. **Belediye yatırımlarından yalnızca dış proje kredisi kullanan projeler, toplama dahil edilmeden bilgi amacıyla Yılı Yatırım Programlarında yer alır.**

Yılı Yatırım Programının yayımlanmasının ardından, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı koordinatörlüğünde tüm kamu kuruluşlarının yatırımlarının (özellikle toplu veya toplulaştırılmış projeler için) il bazında dağılımı mümkün olabildiği ölçüde tespit edilmektedir. İl bazında dağılımda, Yatırım Programında toplama dahil edilmeyen mahalli idarelerin dış kredili projeleri gibi projeler toplama dahil edilmektedir. Bu nedenle 2008 Yılı Yatırım Programında kamu yatırımlarının toplamı 17,1 milyar YTL iken, Yatırım Programında toplama dahil edilmeyen projelerin de hesaba katılmasıyla Yatırımların İllere Göre Dağılımı kitabında toplam kamu yatırım tutarı 21,9 milyar YTL olmuştur.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından Yatırım Programında yer alan projelerden il bazında tasnif edilebilenler belirlenerek "Yatırımların İllere Göre Dağılımı" adıyla yayımlanmaktadır. Ancak; bazı kamu yatırım projelerinin niteliği gereği (örneğin birkaç ili birden ilgilendiren karayolu, demiryolu, enerji, doğalgaz, petrol iletim hattı projeleri gibi) birden fazla ilimizde yer alması, benzer nitelikli işlerin bir proje altında toplulaştırılması, bazı projelerin yerinin birden fazla il veya "muhtelif" olarak belirtilmesi gibi sebeplerle; kamu yatırım ödeneklerinin yaklaşık yarısının il bazında tasnifi yapılamamakta, bu yatırımlar "muhtelif iller" kapsamında gösterilmektedir. Muhtelif iller kapsamındaki yatırımların ne kadarının hangi ilimizle ilgili olduğunu belirlemekte zorluklar bulunmakta, bu nedenle bu yatırımlar il bazındaki rakamlara dahil edilmemektedir. Dolayısıyla il bazında belirtilen yatırımlar illerin bütün yatırımlarını kapsamamaktadır. Değerlendirme yapılırken, illerin muhtelif iller kapsamındaki yatırımlardan da pay alabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin; 2008 yılında Adana ilinde Kemerhisar-Pozantı Otoyolu (Kemerhisar ve Niğde Bağ. Yolu dahil) Projesinin ili Niğde-Adana olarak yer aldığından, Proje için tahsis edilen 120 milyon YTL'lik ödenek Yatırım Programında Adana ili yatırım toplamına dahil olmamakta, muhtelif iller kapsamında değerlendirilmektedir.

**Enerji santrali, iletim hatları gibi projeler dikkate alındığında, kamu projeleri bir il sınırında yer alsa bile faydaları diğer illere yayılan bir nitelik göstermektedir.** Herhangi bir ilde büyük bir proje yürütülmesi, büyük ölçüde bu ilin doğal imkan ve şartları ile ilgilidir. Yapılacak değerlendirmelerde bu hususlar da göz önüne alınmalıdır. Örnek vermek gerekirse; Artvin ilinde Çoruh Nehri üzerinde inşaatı devam eden baraj projeleri Artvin ili kamu yatırımlarını artırmaktadır. Fakat bu yatırımlar sadece Artvin iline değil tüm ülkeye fayda sağlamaktadır. Yine başkent olması nedeniyle Ankara ilinde Bakanlıkların, Genel Müdürlüklerin ve bir çok kurumun merkezi bulunmaktadır. Bu nedenle bu kurumların makina-teçhizat, bina ve bakım-onarım gibi projeleri Ankara ilinde görünmektedir. Oysa bu yatırımlar tüm ülkeyi ilgilendiren nitelikte yatırımlardır.

**Yukarıda ifade edilen hususlar da dikkate alınarak, Adana iline yıllar itibarıyla yapılan toplam yatırım ödenek tahsisleri incelendiğinde, Adana ilinin 2002 ve 2003 yılları arasındaki toplam yatırım ödeneği miktarlarındaki farkın büyük ölçüde Adana Büyükşehir Belediyesinin Kentsel Ulaşım ve Toplu Taşım Projesinden kaynaklandığı görülmektedir.** Söz konusu Proje, 2002 yılında ayrılan 425,4 milyon YTL ödenek ile Adana ilinin 2002 yılı toplam ödenek tutarının yaklaşık yüzde 77'sini oluşturmaktadır. 2003 yılında belediyelerin Hazineye olan borçlarının yeniden yapılandırılması süreci kapsamında Belediyenin kredi kullanması mümkün olmadığı için 2002 yılı ödeneği kullanılamamış ve 2003 yılı için Projeye iz ödenek tahsis edilmiştir. Söz konusu sürecin tamamlanması ile birlikte Belediye kredi garantisi alabilir hale gelmiş ve böylelikle 2004 yılından itibaren Projeye tahsis edilen ödenekler iz bedelin üzerine çıkmıştır. Dolayısıyla Projenin 2003 yılı ödeneğindeki söz konusu düşüş, 2002 yılı ile kıyaslandığında Adana ilinin toplam yatırım ödeneği rakamlarında da azalmaya yol açmış; 2002 yılında muhtelif iller kapsamındaki kamu yatırımları hariç olmak üzere Adana ili için 551 milyon YTL olan yatırım ödeneği miktarı, 2003 yılında 63,3 milyon YTL olarak gerçekleşmiştir.

2004 yılından başlamak üzere takip eden yıllar incelendiğinde, Adana iline muhtelif iller kapsamındaki kamu yatırımları hariç olmak üzere 2004 yılında 132,6 milyon YTL, 2005'te 247,5 milyon YTL, 2006'da 195 milyon YTL, 2007'de 299,9 milyon YTL ve 2008'de 245,1 milyon YTL kamu yatırım ödeneğinin ayrıldığı görülmektedir.

Sonuç olarak, diğer illerde olduğu gibi Adana ilinde de toplumumuzun tüm kesimlerinin ekonomik ve sosyal altyapı ihtiyaçları imkanlar ölçüsünde karşılanmaya çalışılmaktadır.